

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA KMETIJSTVO, GOZDARSTVO IN PREHRANO

Dunajska cesta 22, 1000 Ljubljana

T: 01 478 90 36

F: 01 478 90 21

E: gp.mkgp@gov.si

www.mkgp.gov.si

Številka: 013-20/2019/

Datum: 12. 4. 2022

Zadeva: Zapisnik 9. seje Sveta za živinorejo

Deveta seja Sveta za živinorejo (v nadaljnjem besedilu: Svet) je potekala 12. 4. 2022, kot videokonferenca preko spletne platforme Webex in je trajala od 14.30 do 16.50 ure.

Prisotni člani Sveta:

izr. prof. dr. Marija Klopčič, prof. dr. Janko Mrkun, g. Danilo Potokar, doc. dr. Špela Malovrh, g. Peter Podgoršek, dr. Peter Kozmus, doc. dr. Marjan Janžekovič, ga. Jana Tavčar, g. Klemen Brglez, mag. Miha Štular, g. Roman Savšek, g. Anton Kukenberger, viš. pred. mag. Ajda Kermauner Kavčič, g. Miran Ačko, dr. Jože Verbič, doc. dr. Dušan Terčič, mag. Andrej Kastelic, g. Primož Kokovica in g. Alojz Varga.

Odsotni člani Sveta:

mag. Sašo Sever

Ostali prisotni:

dr. Jože Podgoršek, mag. Aleš Irgolič, g. Branko Ravnik, mag. Marjeta Bizjak, g. Andrej Šalika, ga. Barbara Vintar in ga. Helena Snel (vsi MKGP), g. Igor Hrovatič, Varuh odnosov v verigi preskrbe s hrano

Predlagan je bil naslednji dnevni red:

1. Potrditev dnevnega reda
2. Pregled in potrditev zapisnika 8. seje Sveta za živinorejo
3. Nagovor ministra
4. Predstavitve Varuha odnosov v verigi preskrbe s hrano
5. Bosanski planinski konj, odziv na priznanje te pasme kot avtohtone v Sloveniji
6. Razno
 - aktualna problematika v živinoreji

Predsednica Sveta je pozdravila vse prisotne in ugotovila, da je Svet sklepčen.

Ad. 1

Predstavljen je bil dnevni red in dan v potrditev.

Predstavniki ZDRDS predlagajo, da se točka o problematiki v živinoreji, ki je uvrščena pod razno, prestavi takoj po nagovoru ministra v točko tri. Člani so se s tem strinjali.

Sklep 1: Dnevni red 9. seje, s predstavljenimi točkami razno k točki tri, je bil soglasno potrjen.

Ad. 2

Predsednica pregleda zapisnik 8. seje Sveta in ga predlaga v potrditev.

Sklep 2: Zapisnik 8. seje Sveta je bil soglasno potrjen.

Ad. 3

Minister dr. Jože Podgoršek je v nagovoru izpostavil naslednje novosti od zadnje seje Sveta za živinorejo novembra 2021:

V tem obdobju je bilo veliko dogodkov, med njimi žal tudi začetek vojne v Ukrajini, ki je pustila resne posledice globalno, kot tudi pri nas.

V SN SKP 2023-2027 je bila dosežena največja možna vrednost plačil na ha, okoli 184,00 eur. 310 mio dodatnih finančnih sredstev bo namenjeno za investicije, predvsem v II. stebru. Del teh sredstev bo usmerjen v leader projekte, njihov največji del pa v tri sklope:

- prilagajanje na vremenske spremembe
- dobrobit živali za vseh pet živinorejskih panog, predvsem investicijski del, prestrukturiranje hlevov
- modernizacija in digitalizacija kmetijskega in živilskega sektorja.

Zaključeno je bilo predsedovanje Slovenije Svetu evropske unije, ki je bilo ocenjeno kot uspešno, doseženi so bili vsi pomembni zadani cilji.

Že pred vojno v Ukrajini so rastle cene vhodnih materialov za kmetijsko proizvodnjo in so bile potrebne podpore v zvezi s tem. Zaradi vzpostavljenih evidenc je MKGP imelo možnost hitre izvedbe teh ukrepov in izplačil pomoči. Prav tako je bila izplačana pomoč po lanskim požari. V lanskem decembru pa je bila izplačana tudi pomoč prašičerejcem.

Kratko predstavi še delo na zakonodaji.

- Zakon o kmetijstvu je uzakonil potrebno podlago za izvajanje novega programskega obdobja SKP 2023-2027.
- Zakon o agrarnih skupnostih uvaja nekatere novosti, daje večje pristojnosti predsedniku za lažje delovanje, država se umika iz teh skupnosti.
- Zakon o kmetijskih zemljiščih, debirokratizacija pri postopkih zemljiških operacij, boljša zaščita zemljišč, združitev solastnine v projektih zemljiških operacij.
- Zakon o morskem ribištvi in Zakon o lovstvu z določenimi novostmi.
- Pravilnik o masnih bilancah – ni še dosežena uskladitev z ministrom za gospodarstvo. Po tej podlagi bo lažje slediti poreklu živilskih surovin in blaga s količinskim pretokom. Povezane pa so z uvajanjem elektronskih hlevskih knjig, ki bodo dale bistveno bolj natančne podatke od sedanjih. To je projekt prihodnosti.

Zaradi ruske invazije na Ukrajino je bila na MKGP ponovno vzpostavljena krizna skupina, ki spremlja dogajanja na trgu, glede repromaterialov za kmetijstvo in glede živil, oziroma kmetijskih pridelkov, po posameznih sektorjih. Pri raznih ukrepih smo sodelovali tudi z drugimi ministrstvi: stabilizacija cene goriva (podaljšana do konca aprila), zmanjšanje dajatev pri plačilu elektrike (ukrep velja 3 mesece). Z vsemi deležniki v verigi preskrbe s hrano je bilo izvedeno več sestankov s pozivi za hitrejše spreminjanje cenikov. Dah je bil tudi poziv k zavezujočim ponudbam za žita, ki ne navajajo cen, ampak navedejo njihovo strukturo. Sodelovali pa smo tudi pri odpiranju Madžarske za uvoz iz te države, sedaj podobni pogovori potekajo s Srbijo.

Na pobudo KGZS in Sindikata kmetov je MKGP sodelovalo pri pogajanjih za ureditev razmerij na trgu v mlečni verigi. Slovenija je po ceni mleka na predzadnjem mestu v Evropski skupnosti in zaostaja 5 centov/l za evropskim povprečjem. Največji odkupovalec mleka pri nas je v pogajanjih sprejel ceno, višjo za 2,5 centa/l.

Minister se je ob koncu mandata zahvalil Svetu za živinorejo za številne ideje, pobude in razprave s področja živinoreje. Poudaril je pomembnost tega posvetovalnega telesa, ki mu je bilo pri njegovem delu v veliko oporo.

Člani Sveta so razpravljali, minister pa jim je podal naslednje odgovore:

Predstavnica BF sprašuje, kako bodo v masne bilance zajete mesnice in predelovalna industrija, ki uvažajo razne obreznine in jih dodajajo v mesne izdelke;

Odgovor: najprej bodo masne bilance uvedene le pri svežem mesu. Obrati morajo že sedaj voditi evidence o sledljivosti mesa, ki jih bodo nadgradili. Predstavi primer vođenja evidence pretoka blaga za shemo IK goveje meso.

Predsednico zanima, kakšen bo postopek, če ne bo doseženo soglasje z gospodarskim ministrom.

Odgovor: v takem primeru ta pravilnik ne more biti uzakonjen, podana je bila še dodatna razlaga o nasprotovanju trgovcev k uvedbi masnih bilanc.

Predstavnik RD govedoreje postavi dve vprašanji:

- sredstva namenjena za digitalizacijo – ali bo možno v prihodnosti vnašati podatke tudi preko komercialnih ponudnikov in ne le sedanjih;

- ali bo Zakon o kmetijstvu (Zkme) pravno omogočil, da pri uvedbi namakanja na najetem zemljišču ne bo potrebno soglasje vseh lastnikov/solastnikov;

Odgovor: pri digitalizaciji sledi dogovor o združitvi obstoječih registrov in bo možen vnos podatkov tudi preko komercialnih ponudnikov. Glede drugega vprašanja ne izpostavi Zkme, ampak je ta zadeva že veljavno urejena v Zakonu o kmetijskih zemljiščih.

Predsednica sprašuje, ali zeleni dogovor res ne živi več, kot je slišati po kuloarjih.

Odgovor: evropski zeleni dogovor je še vedno živ. So pa res bili pogovori o podaljšanju ročnosti nekaterih ciljev. Razlog zanje je vezava Evrope na energente iz Rusije in Ukrajine.

Predsednica sprašuje glede mlečne verige, preverila je odkupne cene mleka in opazila velik razkorak pri odkupnih cenah med Nemčijo in Slovenijo.

Odgovor: pri nas sedaj ni večjih težav s krmili za oskrbo v okviru običajnih količin. Zaenkrat še teče tudi oskrba z gnojili, ki pa se dražijo.

Predsednica kot strokovni vodja črno bele pasme govedi prejema različne informacije, rejci imajo veliko vprašanj in so zaskrbljeni. Opaža tudi, da imajo rejci drugačne informacije kot MKGP in oceni, da je po njenem mnenju dejansko stanje nekje v sredini.

Predstavnik RD govedoreje: po medijih je bilo objavljeno da obstaja možnost uvedbe maksimalnih prodajnih cen hrane oziroma živil.

Odgovor: na Vladi so res potekali pogovori o sestavi košarice artiklov gospodinjstva, ki bi jim tako določili cene. V spremljanju so statistični podatki in gibanja cen. Zadeva je v pripravi, a še ni v fazi sprejema.

Predsednico je zanimalo, kdo pripravlja standarde za dobrobit živali (DŽ).

Odgovor: navedeni standardi še niso pripravljeni, verjetno bomo sledili evropskim standardom DŽ in jih ne bo potrebno pripravljati posebej za Slovenijo.

Nadalje predsednica povpraša o EIP projektih, namreč 16 EIP projektov je bilo v lanskem letu razveljavljeno, v pripravo le-teh pa je bilo vloženo veliko dela.

Odgovor: 10 projektov je bilo res ocenjenih s 100 % točk, dovolj sredstev pa je bilo le za 6 od teh projektov. To programsko obdobje se zaključuje, dobro moramo presojati, v katere ukrepe usmeriti preostala sredstva. V prihodnosti bodo še izvajani razpisi, navedeni projekti spet lahko kandidirajo, seveda z upoštevanjem tedaj določenih pogojev.

Predsednik ZDRDS poudari problematiko dvigov cen v vseh kmetijskih sektorjih. Premalokrat pa je omenjen sektor drobnice, kot sektor v težavah. Po njegovi oceni le 10-15 % rejcev drobnice deluje organizirano, ostalo je prepuščeno lastni iznajdljivosti in s tem tudi prekupčevalcem. V osmih letih so rejci drobnice dvignili ceno le za 60 centov, ne upajo se je več poviševati, ker se v nadaljnji verigi to preveč stopnjuje. Vsi lahko vidimo, da živilorejsko predelovalni centri ne živijo tako dobro in se ne širijo tako, kot nakupovalni centri.

S podatki predstavi njegovo rejo, ki ob taki rasti cen ni več rentabilna. Po 30 letih reje drobnice nikoli ni bilo tako malo zaslužka za vloženo delo. Od prej navedenih 310 mio evrov, bi po njegovem mnenju lahko nekoliko manj namenili živilsko predelovalni industriji in več za OMD.

Odgovor ministra: sektor drobnice ni zapostavljen, uvrščen je namreč v PV podporo, dobil je tudi pomoč na enoto P, kot vsi ostali sektorji. Res pa je, da v shemo IK še ni uvrščeno meso drobnice, ampak le goveje in perutninsko meso. Večkrat se je sestal s predstavniki sektorja in so iskali načine za državne pomoči. Na nekatere zadeve MKGP nima vpliva, npr. kako povečati prodajo mesa drobnice. Lahko pa pomaga v zakonskih okvirih Zakona o promociji. Omejitev cen ne pomeni omejitve marž, izjema je gorivo. V primeru omejitve cen, ne bo določena marža. Tak je pristop tudi drugje v Evropi. Že usklajenih, dogovorjenih zadev ne moremo več odpirati, ker tako retrogradno rušimo razmerja. MKGP ima določeno vlogo, svojo pa bo moral opraviti tudi sektor.

Predsednik ZDRDS zaključí, da se trudi za sektor drobnice preko združenja, ki ga predstavlja zadnjih 10 let in pri tem izpostavlja težave, ki jih ni malo. V sektor IK se vključujejo že šest let, postopek pa se počasi premika.

Predstavník KGZ Novo Mesto predstavi evropski postopek ukinjanja klasične kirurške kastracije pujskov, kjer je sodeloval. Tri države so glasovale proti, nazadnje le še dve državi in prevladal je lobi farmacije. Glede uporabe kletk pri reji pa meni, da bodo nove zahteve brez kletk le omejile naše manjše reje. Potrebno je nasprotovati, oziroma glasovati proti takim predlogom. Komentira težave z uvedbo masnih bilanc pri mesu, ter napove še večje težave pri mesnih izdelkih, kjer je možno več manipulacij. Za potrošnike je potrebna izbira med več kakovostnimi standardi.

Minister odgovori: evropski potrošniki pričakujejo višje standarde reje in pridelave hrane (glede DŽ in varovanja okolja). Pri trgovinskih sporazumih pa pričakuje recipročnost, kar pomeni uvoz hrane, ki je pridelana po standardih, enakovrednim evropskim.

Predstavnica BF, Oddelka zootehnika zaradi težav z zvokom v klepetu sprašuje, ali bodo lahko tudi kunčerejci kandidirali za sredstva za dobrobit živali in doda, da bo ob morebitni ukinitvi kletk tudi konec intenzivne kunčereje pri nas (imamo eno farmo). Kletke so edina tehnologija v intenzivni kunčereji. Sodobne kletke so visoke, več nivojske, brez stropa in imajo dodatke za dobrobit živali. Dvomi, da bosta Italija in Španija pristali na ukinitve kletk.

Minister odgovori, da bodo morale vse evropske države upoštevati dogovor o opustitvi kletk, če bo ta dosežen na nivoju ES. V primeru, da bo uporaba kletk ukinjena, bo to veljalo tudi za kunčerejo.

Predsednica sprašuje, kako bomo povečali prehransko varnost v Sloveniji.

Odgovor ministra: na razpolago imamo kar nekaj ukrepov, obstajajo razlike med živalorejskimi sektorji, še večje težave pa so v rastlinskih sektorjih. Našteje bodoče usmeritve:

- naložbe za večjo stabilnost proizvodnje, zaščite pred pozebo, točo, drugimi neugodnimi vplivi na pridelavo;
- uporaba tople vode-geotermija;
- povečati skladiščne kapacitete za žita, da jih lažje obdržimo za domačo porabo;
- promocije za potrošnike, da bodo kupovali hrano slovenskega porekla;
- modernizacija ŽPI sektorja;
- upravljanje z divjadjo in škodami v povezavi z njo;
- upravljanje z zvermi in sodelovanje z resorjem, ki je zanje pristojen.

Predsednica se ministru zahvali za sodelovanje, za vse odgovore in predlaga zaradi mnogo odprtih tem še en sestanek pred poletjem.

Ad. 4

Predstavitev Varuha odnosov v verigi preskrbe s hrano

Predlagateljica te točke je bila predsednica Sveta. Vabilu na sejo se je odzval g. Igor Hrovatič, Varuh odnosov v verigi preskrbe s hrano. V materialih za sejo je bilo članom predloženo njegovo zadnje javno objavljeno letno poročilo za leto 2020 in predlagan ogled spletne strani

Varuha odnosov v verigi preskrbe s hrano/Novice in obvestila, kjer so med drugimi objavljena tudi obvestila z živinorejskimi in povezanimi temami.

Varuh odnosov v verigi preskrbe s hrano je pristal k podaljšanju seje. Predlaga, da ga večkrat povabijo na sejo Sveta, ker je določene teme slišal z druge strani.

Uvodoma predstavi svoje delo. Izpostavi omejene pristojnosti varuha, pogosto težko pride do določenih podatkov z izgovori o poslovnih skrivnostih. Na podlagi konkretnih primerov in s komuniciranjem z vpletenimi lahko po uradni dolžnosti zahteva določene podatke. Pozove člane k sodelovanju in pobudam.

Sedaj končuje poročilo 2021, ki bo po predpisanem postopku objavljeno na njegovi spletni strani. Iz tega poročila izpostavi naslednje teme:

- Problematika v prašičereji, kjer ni učinkovita shema IK.
- Na področju govejega mesa v Covid obdobju predelovalni sektor ni odkupoval dovolj živali zaradi zapore HoReCa sektorja. Predelovalni sektor je tudi koplil kvalitetno meso v skladiščih, deležniki pa niso dosegli ustrezne prodaje.
- Prodajne akcije mesa iz sheme IK v dveh trgovskih verigah, Tuš in Spar sta kupovala po približno enaki ceni in prodajala po akcijski. Veliki trgovci se poslužujejo akcijskih znižanj cen, ker imajo dovolj rezerve. Pojavi se vprašanje ali se proizvodi iz sheme IK lahko ponujajo s tako velikimi popusti. Verjetno bi morali proizvajalci v specifikaciji določiti tudi nekatere tržne pogoje. Rejci imajo premajhno moč v pogajanjih za ceno.
- Mlečna veriga se je uspela dogovoriti za ceno, ki bo pokrivala stroške prireje mleka, sodeloval je v teh pogovorih.
- V 2021 je prejel pripombe pridelovalcev zelenjave glede poslovanja z verigo Mercator, našteje primere.
- Plačilni roki še vedno niso povsod spoštovani.
- Medpanožne organizacije npr. žitna in zelenjavna veriga, izpostavi dovoljena ravnanja v povezavi po vertikali.
- Predstavi pa tudi nedovoljeno povezovanje po horizontali, na primer mlinarji so se med seboj dogovarjali za cene v letu 2021.

Pozove člane, da sodelujejo z njim, ga obvestijo o posameznih primerih, da pomaga pri iskanju rešitev.

Predsednica sprašuje, kako poteka priprava poročila za 2021.

Odgovor: do konca aprila priprava dokumenta, nato gre ta v seznanitev v dva resorja, na MKGP in na MGRT, nato pa v potrditev Vladi. Javna objava poročila bo konec maja na spletni strani Varuha odnosov v verigi preskrbe s hrano.

Predsednica predlaga ponovno povabilo g. Hrovatiča na naslednjo sejo Sveta, ko bo verjetno že objavljeno poročilo za 2021.

Prav tako prosi predstavnika KGZS g. Potokarja, da na naslednji seji zgoščeno predstavi zadnje letno poročilo o izvajanju rejskih programov.

Zaradi preseženega časa je na naslednjo sejo prestavljena peta točka dnevnega reda.

Ad. 7 Razno

- aktualna problematika v živinoreji. Točka je bila prestavljena k točki tri, takoj po nagovoru ministra.

ZAPIS KLEPETA SPLETNE SEJE:

from Toni Kukenberger to everyone: 3:33 PM

kako je pa z nenormalno rastjo cen investicij (gradnja, oprema, stroji), na razpisih? priznane vrednosti so ostale izpred dveh let, cene pa so sle gor tudi do 100%.

from Branko Ravnik, MKGP to everyone: 3:36 PM

Pripravljamo posodobitev kataloga pri stroških gradbenih in obrtniških del. Načrtujemo, da bo dovolj zgodaj, da bodo lahko na trenutno odprtih razpisih že veljali.

from Toni Kukenberger to everyone: 3:40 PM

hvala lepa za pojasnilo.

from Igor Hrovatič to everyone: 3:53 PM

Postavljanje maksimalne cene je za slovenske dobavitelje dvorezni meč. Dvorezni meč, da bodo deležniki pritiskali navzdol po verigi, ki se bo končal pri pridelovalcu.

from Ajda Kermauner to everyone: 4:00 PM

Bodo lahko kandidirali za sredstva za dobrobit tudi kunčerejci? Npr. za hlev z modernimi kletkami?

from Ajda Kermauner to everyone: 4:01 PM

Potem bo tudi konec kunčereje intenzivne

from Ajda Kermauner to everyone: 4:01 PM

Ne bo, Italija in Španija gotovo ne

from Ajda Kermauner to everyone: 4:02 PM

Ja, eno, a ne zelo moderno.

from Ajda Kermauner to everyone: 4:02 PM

Se opravičujem, imam težave z zvokom

from Ajda Kermauner to everyone: 4:08 PM

V kunčereji, tudi zelo razviti, ne obstaja nobena druga tehnologija kot so kletke. So moderne, s plastičnimi rešetkami, dodatki itd, a so še vedno kletke.

from Špela Malovrh to everyone: 4:46 PM

se strinjam

from Igor Hrovatič to everyone: 4:46 PM

Nasvidenje in hvala lepa za povabilo.

from Špela Malovrh to everyone: 4:48 PM

hvala, lepe praznike vsem tudi z moje strani

from Ajda Kermauner to everyone: 4:48 PM

Lep pozdrav vsem!

Predsednica Sveta je sejo zaključila ob 16.50 uri.

Zapisala:

Helena Srnel

izr. prof. dr. Marija Klopčič,
predsednica Sveta za živinorejo

Poslati: članom Sveta za živinorejo po e-pošti